

Затверджено науково-методичною
радою ЖДТУ
протокол від «__»_____ 20__ р.
№__

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
для проведення практичних (семінарських) занять
з навчальної дисципліни
«ОСНОВИ ПОДАТКОВОЇ ГРАМОТНОСТІ»
для студентів освітнього рівня «БАКАЛАВР»
денної форми навчання
спеціальності 6.030509 «Облік і аудит»
факультет обліку і фінансів
кафедра обліку і аудиту

Розглянуто і рекомендовано
на засіданні кафедри обліку і аудиту
протокол від «28» серпня 2017 р.
№ 8

Розробники: к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту Кучер С.В.,
к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту Лозинський Д.Л.

Житомир
2017 – 2018 н.р.

ВСТУП

Навчальний курс “Основи податкової грамотності” є дисципліною, яка обирається ВУЗом для вивчення студентами спеціальності 071 “Облік і оподаткування”.

Зі зміною умов господарювання в нашій країні виникла потреба у формуванні такої системи оподаткування, яка б забезпечувала ефективне надходження ресурсів бюджетів України різних рівнів. Відповідно до цього було розроблено та затверджено законодавчі документи, які визначають види платників податків до бюджету, об’єкти та бази оподаткування, порядок розрахунку та сплати відповідних податків. Однак запроваджена таким чином податкова система значно відрізняється від порядку обліку об’єктів бухгалтерського обліку, передбаченого Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку України (розроблені Міністерством фінансів України).

У зв’язку з існуючими відмінностями двох підходів до ведення обліку, зокрема визнання та відображення в обліку активів, зобов’язань, складових капіталу, доходів і витрат підприємства, сучасні спеціалісти за спеціальністю “Облік і оподаткування” повинні володіти методикою ведення бухгалтерського обліку відповідно до чинного податкового законодавства України та згідно з П(С)БО, а також вміти оцінювати та узгоджувати результати ведення обліку за двома напрямками.

Основним призначенням курсу “Основи податкової грамотності” є формування у молодих фахівців, які мають належний рівень знань з ведення бухгалтерського обліку, вміння правильно трактувати чинне податкове законодавство з метою дотримання його вимог щодо здійснення розрахунків за відповідними податками та платежами; застосовувати бухгалтерську логіку та професійну думку при вирішенні спірних ситуацій на основі знань з бухгалтерського обліку, економічної теорії, макроекономіки та права. Важливим є досягнення розуміння студентами єдності бухгалтерського обліку підприємства та єдиної документальної бази його формування і ведення.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є проблемні питання облікового відображення господарських операцій в системі податкових розрахунків.

Мета вивчення дисципліни: формування системи знань у сфері облікового відображення господарських операцій в аспектах податкових розрахунків.

Завдання вивчення дисципліни: надання теоретичних та практичних навичок щодо організації податкового обліку на підприємствах України; засвоєння особливостей обліку операцій з метою нарахування та сплати податків, зборів (інших обов'язкових платежів) та складання податкової звітності.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1. Сутність податкового обліку; порядок формування звітності з ПДВ та податку на прибуток

ТЕМА 1. Сутність податкового обліку

1.1. Сутність і призначення податкового обліку, його роль в діяльності підприємства.

1.2. Система організації ведення податкового обліку в різних країнах світу.

ТЕМА 2. Порядок формування податкової звітності: загальні засади

2.1. Сутність і призначення податкової звітності.

2.2. Порядок виправлення помилок. Види та розмір штрафних санкцій.

ТЕМА 3. Порядок складання звітності з податку на додану вартість

3.1. Критерії визнання платників податку на додану вартість.

3.2. Порядок та умови реєстрації підприємств платниками податку на додану вартість.

3.3. Ставки оподаткування та база оподаткування ПДВ. Методи обліку розрахунків з ПДВ.

3.4. Підстави для відображення податкового зобов'язання та кредиту з ПДВ.

3.5. Порядок розрахунків з ПДВ при різних видах операцій і відносинах з різними категоріями платників податку, порядок формування звітності за операціями з ПДВ.

ТЕМА 4. Порядок формування звітності з податку на прибуток підприємства

4.1. Законодавче регулювання розрахунків підприємства з податку на прибуток підприємства.

4.2. Порядок визначення прибутку до оподаткування.

4.3. Сутність, види та склад доходів і витрат підприємства.

4.4. Особливості визнання, оцінки та обліку основних засобів (у тому числі амортизації), запасів, деяких видів операцій відповідно до

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
-------------	---

вимог Податкового кодексу України.

4.5. Порядок складання Податкової декларації з податку на прибуток.

МОДУЛЬ 2. Порядок формування звітності з ПДФО та окремими державними і місцевими податками; особливості систем оподаткування фізичних та юридичних осіб в Україні

ТЕМА 5. Порядок звітування за операціями з податку з доходів фізичних осіб

5.1. Сутність і склад доходів фізичних осіб для оподаткування.

5.2. Порядок формування бази оподаткування та ставки ПДФО.

5.3. Сутність та види податкових пільг і знижок за ПДФО.

5.4. Особливості звітування за доходами фізичних осіб та фізичних осіб-суб'єктів підприємницької діяльності.

ТЕМА 6. Облік розрахунків за окремими державними та місцевими податками (зборами, платежами)

6.1. Особливості нормативного регулювання порядку стягнення окремих державних та місцевих податків, зборів і платежів.

6.2. Види окремих державних та місцевих податків, зборів і платежів.

6.3. Облік розрахунків зі сплати окремих державних податків, зборів і платежів. Особливості визначення платників, об'єктів і бази оподаткування, взаємозв'язок з даними бухгалтерського обліку.

6.4. Облік розрахунків зі сплати окремих місцевих податків, зборів і платежів. Особливості визначення платників, об'єктів і бази оподаткування, взаємозв'язок з даними бухгалтерського обліку.

ТЕМА 7. Системи оподаткування фізичних та юридичних осіб України

7.1. Шляхи оптимізації оподаткування шляхом вибору найбільш доцільної системи оподаткування.

7.2. Системи оподаткування фізичних осіб (загальна та спрощена) і види податків, зборів і платежів, які необхідно сплачувати при кожній з обраних систем.

7.3. Системи оподаткування юридичних осіб (загальна та спрощена) і види податків, зборів і платежів, які необхідно сплачувати

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
-------------	---

при кожній з обраних систем.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ З НАПИСАННЯ ЗАЛІКУ/ЕКЗАМЕНУ

Для того, щоб успішно скласти залік/екзамен, необхідно не лише показати знання предмету, але й продемонструвати вміння логічно побудувати і викласти відповідь. Прочитавши питання білету, вдумайтесь в зміст питань. Трапляються випадки, коли студент або відповідає не на поставлене питання, або в простому питанні шукає прихований зміст і не може відразу віднайти ясну відповідь. Перш, ніж відповідати, продумайте план відповіді.

Для того, щоб скласти залік/екзамен з курсу «Основи податкової грамотності», студент повинен:

– *знати*: законодавчі документи та підзаконні акти, які регламентують порядок здійснення розрахунків за податками та платежами; діючі системи оподаткування юридичних і фізичних осіб в Україні; порядок реєстрації підприємств платниками податків і види податків, які повинні сплачувати підприємства залежно від виду діяльності та обраної системи оподаткування;

– *вміти*: вибрати найбільш оптимальну, виходячи з виду діяльності та умов господарювання, систему оподаткування; підготувати документи для реєстрації підприємства платником відповідного податку; організувати своєчасне вивчення чинних нормативних актів і засвоєння їх змін; організувати ведення обліку за необхідними розрізами для забезпечення точності, повноти та своєчасності розрахунків з бюджетом за податками, зборами та платежами; здійснювати правильний вибір контрагентів для оптимізації системи оподаткування; забезпечити внутрішній контроль за правильністю розрахунку та сплати відповідного податку та збору; правильне ведення обліку для найбільш ефективного складання звітності.

УВАГА! Щоб бути допущеним до заліку/екзамену, студент повинен пред'явити залікову книжку або студентський квиток.

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
------	---

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПИСЬМОВОГО ЗАЛІКУ/ЕКЗАМЕНУ

При виконанні письмової залікової/екзаменаційної роботи необхідно дотримуватися наступних *вимог*:

1. Робота виконується охайно. Готувати аркуші для написання контрольної роботи необхідно завчасно. Слова і цифри пишуться розбірливо, зазначаються всі необхідні реквізити. Виправлення вносяться тільки передбаченими в обліку способами.

2. Відповіді на питання даються коротко і за змістом.

Залік/екзамен розрахований на 2 академічні години. За роботу, виконану в повному обсязі, студент одержує 100 балів.

Критерії оцінювання залікової/екзаменаційної роботи

<i>Структурна частина картки</i>	<i>Максимальна кількість балів</i>
Розкриття питання №1	20
Розкриття питання №2	20
Розкриття питання №3	20
Розкриття питання №4	20
Розкриття питання №5	20
Разом	100

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

<i>Оцінка ECTS</i>	<i>Оцінка за національною шкалою</i>	<i>Бали</i>
A	відмінно	90 – 100
B	добре	82 – 89
C	добре	74 – 81
D	задовільно	64 – 73
E	задовільно	60 – 63
FX	Незараховано, з обов'язковим перескладанням окремих модулів	35 – 59
F	Незараховано, з обов'язковим перескладанням повного курсу	1 – 34

При оформленні роботи умови завдань та умову задачі переписувати не потрібно. Завдання залікової/екзаменаційної роботи можна виконувати в будь-якому порядку, обов'язково зазначаючи номер завдання.

ПИТАННЯ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ЗАЛІК/ЕКЗАМЕН

1. Сутність і призначення податкового обліку, його роль в діяльності підприємства.
2. Порядок виправлення помилок. Види та розмір штрафних санкцій.
3. Ставки оподаткування та база оподаткування податком на додану вартість.
4. Законодавче регулювання розрахунків підприємства з податку на прибуток підприємства.
5. Система організації ведення податкового обліку в різних країнах світу.
6. Порядок та умови реєстрації підприємств платниками податку на додану вартість.
7. Порядок складання Податкової декларації з податку на прибуток.
8. Підстави для відображення податкового зобов'язання та кредиту з податку на додану вартість.
9. Сутність і склад доходів фізичних осіб для оподаткування.
10. Шляхи оптимізації оподаткування шляхом вибору найбільш доцільної системи оподаткування.
11. Види державних та місцевих податків, зборів і платежів.
12. Сутність та види податкових пільг і знижок за ПДФО.
13. Особливості звітування за доходами фізичних осіб та фізичних осіб-суб'єктів підприємницької діяльності.
14. Особливості нормативного регулювання порядку стягнення державних та місцевих податків, зборів і платежів.
15. Системи оподаткування фізичних і юридичних осіб (загальна та спрощена).
16. Порядок формування бази оподаткування та ставки ПДФО.

ЗРАЗОК ЗАЛІКОВОЇ/ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ КАРТКИ**Варіант №1**

1. Сутність і призначення податкового обліку, його роль в діяльності підприємства.
2. Порядок та умови реєстрації підприємств платниками податку на додану вартість.
3. Види державних та місцевих податків, зборів і платежів.
4. Порядок формування бази оподаткування та ставки ПДФО.
5. Порядок складання Податкової декларації з податку на прибуток.

**ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОЇ СТОРІНКИ
ЗАЛІКОВОЇ/ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ РОБОТИ З КУРСУ
“ОСНОВИ ПОДАТКОВОЇ ГРАМОТНОСТІ”**

Залікова/екзаменаційна робота з курсу “Основи податкової грамотності”

студента групи ЗОА-50-1с
Іванова Івана Івановича

Варіант № __
“__” _____ 20__р.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА**Базова**

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

Допоміжна

1. Порядок заповнення податкової накладної, затверджений Міністерством фінансів України 31.12.2015 № 1307
2. КРИТЕРІЇ оцінки ступеня ризиків, достатніх для зупинення реєстрації податкової накладної / розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних, затверджені Наказом Міністерства фінансів України 13.06.2017 № 567
3. ПОРЯДОК ведення Єдиного реєстру податкових накладних, Затверджений постановою КМУ від 26 квітня 2017 р. № 341
4. Наказ ДПА України від 16.05.11 № 285 «Про затвердження форми Розрахунку частини чистого прибутку (доходу), що підлягає сплаті до державного бюджету державними унітарними підприємствами та їх об'єднаннями» Розділ: Форми звітності
5. Наказ Міністерства фінансів України 20.10.2015 №897 "Про затвердження форми Податкової декларації з податку на прибуток підприємств" Розділ: Форми звітності